

FIRE STEG TIL SAMSPILL

AV BARBRO BØRJESSON

De hundene som jeg igjennom årene har fått mulighet til å omgås, har gitt meg hundekunnskap. For meg innebærer begrepet å forstå hvordan hunder fungerer, hvilke behov de har for å leve i trygghet og hvordan jeg som menneske skal gjøre meg forstått og være en person de kan stole på.

Ved hjelp av passende innlæringsmetoder kan man lære hunder forskjellige triks uten egentlig å ha hundekunnskap. Men for å oppdra en hund må man vite mer om hva som er naturlig for hunden, hvilke regler som gjelder i deres verden, og hvordan de kommuniserer med hverandre.

Da jeg var oppdretter fikk jeg muligheten til å studere flokklivet på nært hold, og se hvordan de yngre individene lærte av de voksne. Jeg oppdaget at atferd som mange hundeeiere kjemper for å lære sine hunder ligger naturlig for hundene. For eksempel så man, når valpekullet beveget seg fritt utendørs og tispene beveget seg bort i fra huset, at valpene alltid fulgte henne. Hun behøvde ikke å rope på dem, og hun hadde alle med seg hjem. Ei heller i voksne hunders liv har jeg hørt eller sett at en voksen hund lokker eller overtaler en annen til å følge etter.

VELGER SELV.

Hunder får åpenbart selv ta ansvar og velge hvem de ønsker å være sammen med. Om en nysgjerrig valp forlater flokken for å utforske en spennende lukt eller jage ekorn, blir den møtt med tydelig markering fra tispene. Jeg har sett samme oppførsel hos voksne hunder som lever i flokk, og jeg tolker det som at hundene rett og slett blir oppdratt til ikke å forlate flokken. Den som likevel gjør dette må ta konsekvensene, og gjøre seg ekstra ydmyk og underdanig for å få være med i flokken igjen. Dette er flokkmentalitet som stammer fra den tiden da hunden var et vilt dyr – det individet, særlig en valp, som forlot sin flokk, ville aldri overleve.

Dette har forresten ingen ting med innkalling å gjøre. Innkalling er noe vi må lære vår hund for å få kontroll på den i vår verden, og for den treningen fins det mange forskjellige teorier og treningsmetoder.

Når tispene av den ene eller andre årsak forlater valpekassa, ser man også atferd som er verdt å notere seg. Hun går rett og slett sin vei, og ingen valper maser om å få bli med. Når hun siden vender tilbake til valpene, er oppmerksomheten hennes rettet mot å gjøre rent. Om valpene forsøker å mase seg til mat med en gang tispene er tilbake, gir hun klar beskjed om at det ikke skal spises nå. Hun kan knurre og ta fast tak over hodet på «frempå» valper.

FIRE STEG

Jeg tror det ville gjøre hverdagen lettere for mange om vi opptrådte med samme tydelige selvsikkerhet som hunder gjør. Hva skjer når vi kommer hjem? Jo, vi tar på oss pipestemmen, og viser på alle tenkelig vis at vi har behov for samvær med valpen i det øyeblikket vi gjenforenes. Tenk om vi kunne ligne en hundemamma, i alle fall ved så åpenbare og overførbare tilfeller som dette. Vi vil jo oppdra våre elskede hunder med kjærlighet og omsorg, og gi dem et trygt liv med så få stressede opplevelser som mulig – men i blant begår vi den feilen det er å glemme at det er en hund det handler om!

Jeg fikk en dag en ide om at jeg skulle teste hvilket resultat jeg ville få om jeg håndtere fremmede hunder etter et visst mønster. Målet var at hundene skulle kjenne så stor tiltro og tillit til meg at de etter kort tid ville velge å følge meg – selv uten bånd. Min ide gikk ut på følgende:

1. Hunden skal kjenne tillit til meg når jeg tar kroppskontakt med den.
2. Vi skal kunne leke sammen.
3. Hunden skal akseptere at jeg bestemmer hva den skal gjøre og hva den ikke skal gjøre.
4. Hunden skal følge meg også uten bånd og uten at jeg ber den om det.

Jeg testet min teori på 15 hunder mellom 12 og 18 måneder, og jeg brukte ca 1 time per hund. Hundene bodde i separate bokser på skolens hundestall, og hadde tidligere vokst opp hos forskjellige førverter. Når jeg gikk inn i boksen, opptrådte jeg i utgangspunktet ganske nonchalant. Men når hunden viste tydelig interesse for meg responderte jeg gjennom å prate og røre ved den. Deretter var det tid for en tur i bånd. Om, eller snarere når, anstrengte seg for å komme raskere frem, markerte jeg at dette ikke var akseptabelt ved å stramme båndet noe og å snakke med lav og rolig stemme. Dette lave toneleie brukes av og til blant hunder av den som dominerer en annen, og kan best oversettes som «jeg vil at du tar det med ro».

BELØNNING OG KORRIGERING

De hundene jeg hadde i mitt «prosjekt» roet seg også etter noen markeringer. Så snart en hund forsto at det lønnet seg å tilpasse tempoet og å holde kontakt med meg, stanset jeg og kommanderte hunden til å sette seg. Når hunden gjorde som jeg ba om, belønnet jeg med vennlig stemme. Etter noen repetisjoner av sitt øvelser fikk hunden sitte til den på eget initiativ reiste seg. Da passet jeg på å korrigere den. Jeg ville få en mulighet til å markere min misnøye i en situasjon hvor jeg var helt sikker på at hundens kulle forstå hvorfor jeg ikke var fornøyd. Deretter repeterte jeg situasjonen med ulike forstyrrelser, tilpasset hver hund forutsetninger. Min filosofi går ut på å balansere korrigerende og belønning til jeg er sikker på at hunden både forstår hva jeg vil og tydelig viser at den setter pris på belønningen.

Nå «trengte jeg meg på» hunden litt for å se om den stolte på meg når jeg håndterte den. Jeg undersøkte ørene, åpnet munnen, masserte kroppen og løftet i blant på en labb. Omtrent som ved en helsekontroll. Under den noe barduse håndteringen begynte jeg å leke med hunden. Jeg lekte med hunden på forskjellig vis avhengig av hundens lynne. Her benyttet jeg meg av en tyggeleke. Enkelte hunder lot jeg vinne, mens andre fikk kjenne på det å tape. Hittil hadde alle hundene vært i bånd, men nå, mot slutten av leken, tok jeg av bånd og halsbånd.

Uten å si noe, og uten å se på hunden gikk jeg så min vei. Nå skulle jeg få svar på om jeg hadde rett eller feil i min filosofi! Om hunden hadde fått den tilliten til meg som jeg håpet på, ville den følge meg og komme til meg når jeg ba den om det. Den skulle i tillegg vise tydelig at den satte pris på at jeg tok initiativ til kontakt. Samtlige hunder opptrådte som jeg hadde håpet. Nå, og først nå, når de selv valgte å komme til meg, viste jeg tydelig på alle vis min glede over å få være sammen med den.

TIL ETTERTANKE

I underkant av en time hadde jeg hatt kontakt med en fremmed hund på mine premisser. Deretter fikk hunden velge. Meg eller friheten. Min erfaring ble at på den korte tiden hadde jeg på enkelt vis gitt hunden følelsen av at jeg var «bra å ha», og derfor valgte de å følge meg med samme følelse som de kunne ha hatt i et møte med andre hunder.

Nå bruker jeg alltid disse fire stegene for å kontrollere relasjonen mellom en hundeeier og hans

hund. Og det er gjennom disse fire stegene eller prinsippene at jeg korrigerer feil i håndtering eller dårlig kommunikasjon mellom dem. Disse stegene er så lette å følge, i tillegg til at de kan tilpasses hver ekvipasje. I ett tilfelle kan det være nødvendig å lære en eier å leke med sin hund, i et annet kan det hende at hunden må lære at det finnes viktige ord den må respektere, mens en tredje kanskje må lære seg at det ikke er ok å dra i båndet.